

Czy wprowadzenie emerytur stażowych wymaga zmiany Konstytucji? Czy można pobierać emeryturę stażową i jednocześnie wynagrodzenie za pracę? Między innymi na te pytania odpowiada współautor projektu ustawy o emeryturach stażowych złożonej w Sejmie przez NSZZ “Solidarność”, profesor Uniwersytetu Gdańskiego, Marcin Zieleniecki.

– Czy wprowadzenie emerytur stażowych wymagałoby zmiany Konstytucji RP, która w art. 67 ust. 1 mówi, że: „Obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego”?

– Moim zdaniem nie wymaga zmiany konstytucji, dlatego że wyliczenie tych ryzyk socjalnych, które zostały zawarte w art. 67 Konstytucji, jest wyliczeniem niepełnym. Nie ma tam niektórych ryzyk tradycyjnie uznawanych za objęte przez system zabezpieczenia społecznego. Mogę podać przykład ryzyka śmierci żywiciela rodziny. Mamy takie świadczenie, jak renta rodzinna. Renta rodzinna chroni przed ryzykiem śmierci żywiciela rodziny a art. 67 Konstytucji nie wymienia takiego ryzyka. Nie oznacza to oczywiście, że ustawodawca nie może objąć ochroną osób przed tego typu ryzykiem. Zgodnie z art. 67 Konstytucji zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa.

– Podobnie jest ze stażem, a właściwie należałoby mówić o wysłudze jako zdarzeniu, które stanowi przedmiot ochrony przez system zabezpieczenia społecznego. To, że konstytucja w art. 67 wymienia wiek emerytalny, nie oznacza, że nie można w sposób uzupełniający posłużyć się kryterium stażowym. I przecież tak jest również obecnie. Nikt nie kwestionuje konstytucyjności chociażby emerytur z tytułu wysługi przysługującym funkcjonariuszom służb mundurowych, żołnierzom zawodowym czy górnikom.

– A jak wygląda kwestia ochrony przedemerytalnej? Zgodnie z art. 39 Kodeksu pracy, pracodawca nie może rozwiązać umowy o pracę za wypowiedzeniem w okresie 4 lat przed osiągnięciem przez pracownika wieku emerytalnego. Czy wobec tego, emerytury stażowe przyczynią się do zwolnień pracowników?

– Nie powinny się przyczynić do zwolnień, bo w tym przepisie nic się nie zmieni. Ochrona nadal będzie przysługiwać na 4 lata przed osiągnięciem wieku emerytalnego, który jest jeden i wynosi 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Zatem tak jak i do tej pory pracownicy będą ochroną przed wypowiedzeniem z chwilą ukończenia 56 roku życia przez kobietę i 61 roku życia przez mężczyznę. Nawet jeżeli pracownik osiągnie staż uprawniający do emerytury stażowej przed rozpoczęciem okresu podlegania szczególnej ochronie trwałości stosunku pracy, to w żaden sposób to nie powinno wpływać negatywnie na jego sytuację zawodową czy pracowniczą. Spełnienie warunków nabycia prawa do emerytury nie może uzasadniać wypowiedzenia pracownikowi umowy o pracę przez pracodawcę. Wypowiedzenie umowy o pracę z tego powodu stanowiłoby dyskryminację pracownika ze względu na wiek. Spełnienie warunków nabycia prawa do emerytury stażowej umożliwi pracownikowi wcześniejsze zakończenie aktywności zawodowej, ale nie umożliwi pracodawcy rozwiązania stosunku pracy z takim pracownikiem z tego powodu.

– Czy 35 lat stażu dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn to okres tylko składkowy czy również nieskładkowy?

– Składkowy i nieskładkowy. Liczone to będzie tak jak obecnie. Liczba lat nieskładkowych nie będzie mogła przekroczyć jednej trzeciej lat składkowych. Niekiedy trzeba będzie osiągnąć odpowiednio długi okres składkowy, aby móc wykorzystać wszystkie lata nieskładkowe. Zwykle jest jednak tak, że osoby, które mają długi staż składkowy, nie mają długiego okresu nieskładkowego. Pewnie w zdecydowanej większości przypadków można będzie uwzględnić pełną pulę lat nieskładkowych.

– Czy można będzie połączyć pobieranie emerytury stażowej z wynagrodzeniem płynącym z pracy zawodowej?

– Tak. Chociaż warto pamiętać, że od ubezpieczonych będących pracownikami art. 103 a ustawy emerytalno-rentowej już dziś wymaga rozwiązania stosunku pracy. Niespełnienie tego warunku spowoduje zawieszenie prawa do emerytury. Ubezpieczony, który rozwiąże stosunek pracy z pracodawcą zatrudniającym go w przededniu ustalenia prawa do emerytury stażowej może następnie ponownie podjąć pracę zarobkową u tego samo bądź u innego pracodawcy i łączyć jej wykonywanie z pobieraniem emerytury stażowej. Wysokość wynagrodzenia osiąganego z tego tytułu będzie jednak wpływać na możliwość pobierania emerytury stażowej. Jeżeli wynagrodzenie nie przekroczy 70% przeciętnego wynagrodzenia, to będzie można bez ograniczeń łączyć pobieranie świadczenia z pracą zarobkową. Jeżeli przekroczy 70%, ale nie 130% średniego wynagrodzenia, to emerytura stażowa będzie ulegała zmniejszeniu o kwotę przekroczenia progu 70% średniego wynagrodzenia. Dopiero, gdy przekroczymy próg 130% emerytura ulegnie zawieszeniu. Osoby osiągające wynagrodzenia przekraczające 130% przeciętnego wynagrodzenia nie będą mogły łączyć pobierania tej emerytury z pracą.